

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 4.Pf.20.442/2023/4.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

ügyvéd neve1 ügyvéd

ügyvéd címe1

Az alperesek:

I.r. alperes I. rendű

I.r. alperes címe

II.r. alperes II. rendű

II.r. alperes címe

Az alperes képviselője:

ügyvédi iroda neve (ügyintéző: ügyvéd neve2 ügyvéd) az I. rendű alperes képviseletében

ügyvéd címe2

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 71.P.21.576/2021/84.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az I. rendű alperes javára 15 napon belül fizessen meg 400.000 (négysszázezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű alperes mint hitelnyújtó/zálogjogosult és a felperes, valamint a II. rendű alperes mint hitelfelvevők/zálogkötelezettek 2007. június 8. napján annuitásos törlesztéssel lakásvásárlás finanszírozására megnevezéssel hitel- és zálogszerződést kötöttek, mely szerint az I. rendű alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitelfelvevők részére összeg1 CHF összegű devizahitelt tart rendelkezésre és a rendelkezésre tartási időszak lejártáig a szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban, legfeljebb összeg2 forint összegű kölcsönt folyósít. A kölcsön célja a szerződésben szereplő ingatlanak a hitelfelvevők által történő megvásárlása, az utolsó vételár rész finanszírozása. A szerződés elválaszthatatlan részét képezte az I. rendű alperes Üzletszabályzata is. Az I. rendű alperes a 2007. június 8. napján kelt kockázatteltáró nyilatkozatban – melyet a felperes és a II. rendű alperes tudomásul vett – felhívta a hitelfelvevők figyelmét a deviza alapon történő hitelfelvétel kockázataira.

[2] A megismételt eljárásban a felperes keresetét kiegészítette az Európai Unió Bírósága (továbbiakban EUB) 2021. szeptember 2-án kelt ítéletére utalva, így keresete I.A. pontjában kérte a tisztességtelen árfolyamrés miatt a szerződés érvénytelenségének megállapítását az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása mellett. Az I.B. pontban hivatkozott arra, hogy a szerződés alapján fennálló I. rendű alperesi követelés bírói úton nem érvényesíthető az árfolyamfogadásból eredő követelés miatt. Másodlagosan kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázatról szóló I. rendű alperesi tájékoztatás nem felelt meg a jogszabályoknak, illetve az EUB határozataiba foglalt iránymutatásnak. Harmadlagosan kérte az I. rendű alperes eltiltását a jogellenes devizaárfolyam kockázati költségelszámolásból eredő többletköltség esedékessé válásával bekövetkező károsodást okozó veszélyeztető magatartástól és kérte kötelezni az I. rendű alperest a kár megelőzéséhez szükséges, a számviteli elveknek és a gyakorlatnak megfelelő kölcsönszámítás elvégzésére és ennek megfelelő összeg3 forint összegű bírói letéti számlára befizetéssel történő biztosíték adására.

A felperes a II. rendű alperest a fentiek túsására kérte kötelezni.

[3] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte, cáfolva a felperesnek a perben tett állításait.

[4] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott újonnan meghozott ítéletével a keresetet elutasította és döntött a perköltség viselése tárgyában is. Indokolása szerint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 123. §-ában írt megállapítási kereset feltételei nem állnak fenn, ugyanis a felperes nem állította olyan, az alperessel szembeni jogának fennállását, amelynek védelméhez a kért megállapítás szükséges lett volna, védendő alanyi jog hiányában pedig megállapítási kereset nem terjeszthető elő. Kiemelte, hogy amennyiben a felperes a szerződés érvénytelenségére hivatkozik, az vele szemben az I. rendű alperessel megkötött szerződésből eredő követelés behajtása iránti eljárásban, a végrehajtás folyamatban léte esetén végrehajtás megszüntetése iránti perben érvényesíthető, továbbá a felperes nem volt elzárva attól, hogy a megállapítással egyidejűleg marasztalást is kérjen.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes tévesen minősítette az I. rendű alperessel kötött szerződését szerencsejátéknak, ugyanis a jogügylet tartalma alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felek kölcsönszerződést kötöttek, melyből eredő követelést zálogszerződés biztosított [Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 522. § és 523. § (1) bekezdés]. Rámutatott, hogy a felek szerződése nem felel meg a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény 1. § (1) bekezdésében foglaltaknak. Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálása szempontjából irrelevánsnak ítélte az EUB C-312/14. számú ítéletét.

A felperes másodlagos keresetében arra hivatkozott, hogy az általa aláírt kockázatfeltárányilatkozat tisztességtelen feltétele miatt a hitel- és kölcsönszerződés egésze érvénytelen. Ezen alaptalan kérelemmel kapcsolatban az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a Kúria által hozott jogegységi határozatok, így a 6/2013. PJE 3. pontja – figyelemmel az Alaptörvény 25. Cikk (3) bekezdésére – rögzíti a pénzintézetet terhelő tájékoztatási kötelezettség kritériumait. Az elsőfokú bíróság a kockázatfeltárányilatkozat vizsgálata során tekintettel volt az EUB C-51/2017., C-26/2013., C-186/2017., számú határozataiban foglaltakra is.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak a felperesnek az I. rendű alperessel szemben jogellenes költségelszámolásból eredő károsodás veszélyére hivatkozással a Ptk. 341. § (1) bekezdésére alapítottan előterjesztett harmadlagos keresetét sem. E kérdés vizsgálata során az a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.022/2021/8. számú végzésének iránymutatása alapján igazságügyi könyvszakértői bizonyítást rendelt el. A felperes által a szakértőhöz intézett kérdések közül a 12-16., valamint 21. számú kérdés feltevését a bíróság mellőzte, figyelemmel arra, hogy azok a per tárgyához nem köthető általános jellegű kérdések. A 17-20. számú kérdések feltételét is szükségtelennek ítélte, mivel e kérdésekre – amennyiben relevanciával bírtak volna – a szakértő a szakvéleményében kitért volna. Kiemelte, hogy a felperes által 2-10. pontokban megfogalmazott kérdések is kizárólag az elszámolás megfélelősége tárgyában voltak értelmezendők. Az elsőfokú bíróság a beszerzett aggálytalan igazságügyi szakértői véleményre figyelemmel megállapította, hogy az I. rendű alperes az elszámolásában a felperesi tartozást a szerződés alapján számíthatónál alacsonyabb összegben állapította meg, a szakvélemény részét képező táblázat alapján az elszámolás módja egyértelműen megállapítható. A felperes csupán vitatta a szakértő elszámolását, azonban e

körben az állítása mellett konkrét tényelőadást nem tett, a szakértőnek pedig nem volt feladata a felperesi számítás helyességének ellenőrzése. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság nem tudta megállapítani, hogy az I. rendű alperes számítása nem felelt meg a szerződésben írtaknak, így a felperesre nézve az I. rendű alperes részéről konkrét kárveszéllyel fenyegető magatartás nem állt fenn [Ptk. 341. § (1) bekezdés].

[5] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, a keresetével egyező határozat meghozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és új határozat meghozatalára történő utasítását kérte súlyos eljárási szabálysértésekre történő hivatkozással.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az elsődleges 1.A. pontba foglalt kereseti kérelmét (árfolyamrés semmissége) a Pp. 3. § (2) bekezdése és a 221. § (1) bekezdése megszegésével nem tárgyalta és ítélete [41] pontjában arra hivatkozott, hogy „a felperes 2021. szeptember 28. napján előterjesztett keresetváltoztatásnak minősülő keresetkiegészítése jelen eljárásban nem bírálendő el, a keresetváltoztatás előterjesztésére a Pp. 146/A. § (1) bekezdésében írt határidőn túl került sor”. A Pp. 146/A. § (4) bekezdése alapján történt a keresetváltoztatás, erre az ítélet nem tért ki, így az indokolás hiányos. A keresetváltoztatást a Pp. 146/A. § (6) bekezdése alapján végzéssel kellett volna elutasítani, mely ellen kifogással élhetett volna.

Álláspontja szerint az 1.B. pontba foglalt kereseti kérelem (bírói úton nem érvényesíthető követelés) tárgyában hozott döntés nem felel meg a Pp. 123. §-ában és a 221. § (1) bekezdésében írtaknak. Tévesen jutott a bíróság arra a következtetésre, hogy nincs megjelölt védendő anyagi joga, ugyanis az jogszabály megjelölésével feltüntetésre került, így ezen körben tett ítéleti megállapítások megalapozatlanok. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság az árfolyamfogadás körében tett bizonyítékokat félre tette és megalapozatlanul jutott arra a következtetésre ítélete [45]-[48] pontjában, hogy a szerződés nem minősül bírói úton nem érvényesíthető követelésnek.

A másodlagos kereseti kérelme (nem megfelelő tájékoztatáson alapuló érvénytelenség) elbírálása körében az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a Ptk. 205/A. § (2), (3), a 209/A. § (2), a 209. § (1) bekezdését, a 2/2014. PJE 1. pontját, a Jpe. 60.015/2021/15. [34] pontját. Kiemelte, hogy a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján vizsgálendő az árfolyamkockázati tájékoztatás abban az esetben is, ha az a szerződéstől elválasztva jelent meg [Kúria 2/2014. PJE III. fejezet 1. pontja]. Az elsőfokú bíróságnak a Ptk. 209/A. § (2) bekezdésének a semmis kikötésre vonatkozó szabályát kellett volna szem előtt tartania és a keresetet ez alapján elbírálnia. A felperes e körben idézte a Kúria vonatkozó határozatait, valamint az EUB gyakorlatát. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróságnak – figyelemmel az EUB C-705/21. számú ítéletére és ennek adaptációját képező Kúria Gfv.VI.30.206/2023/2. számú határozatára – nyilatkoztatni kellett volna, hogy élhessen a Pp. 146/A. § (4) bekezdése szerinti keresetváltoztatási jogával arra figyelemmel, hogy az EUB döntései (C-19/20., C-705/21.) nyomán a tisztességtelen árfolyamkockázati feltétel terhetől mentes, árfolyamkockázat nélküli elszámolásnak van helye.

A harmadlagos kereseti kérelem (károsodást okozó magatartástól való eltiltás) vonatkozásában azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság megszegte a Pp. 164. §-ában és a 180. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakat. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság közölte a szakértőt kirendelő végzésében, hogy az ő kérdéseit változtatás nélkül továbbította, mely iratellenes, így 21 kérdés helyett csupán 11 kérdést tett fel, ezáltal őt a bizonyítás teljes körében korlátozta, mely ellen kifogással élt. A bíróság iratellenesen állítja a teljes kérdéssor feltevését, így a szakértői vélemény hiányos, nem teljes körű, a bíróság ezzel megfosztotta a perrendtartási jogai gyakorlásától és hátrányos bizonyítási helyzetbe hozta, így valamennyi

kérdése megválaszolását előíró új eljárásra történő utasításnak és a szakvélemény kiegészítésének van helye, továbbá kérte, hogy az elsőfokú bíróság másik tanácsa tárgyalja az ügyet.

A felperes álláspontja szerint a perbeli szakvélemény homályos, hiányos, önmagával és a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszik, a helyességéhez kétség fér, a szakértő véleménye jogsértő és hibás, mely vélemény nem szolgálhat alapul a keresetet elutasító döntéshez. Álláspontja igazolására csatolta tanúl mérnök-közgazdásznak a harmadlagos kereseti kérelme tárgyában kifejtett véleményét.

[6] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, a felperes perköltségben történő marasztalását kérte a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, annak sem megváltoztatása, sem hatályon kívül helyezése nem indokolt, az elsőfokú bíróság a lényeges eljárási szabályokat betartotta.

Az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában az árfolyamrés semmisségére vonatkozó hivatkozás alaptalan, ezen kérdést a DH törvények rendezték, a megfelelően előterjesztett kereseti kérelem esetében sem adhatott volna annak helyt az elsőfokú bíróság.

A követelés bírói érvényesíthetősége szempontjából is helyesen döntött az elsőfokú bíróság, az abban foglaltak a bírói gyakorlat szerint is meghaladtak.

A másodlagos kereseti kérelem tárgyában szintén helyes a bíróság döntése, a Kúria számos esetben hangsúlyozta az I. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatásának megfelelőségét.

A harmadlagos kereseti kérelem mind jogalapjában, mind összecszerűségében alaptalan, a szakértő a szerződésből levezetve megállapította az elszámolása helyességét. A szakértő második meghallgatásánál a felperesi jogi képviselő nem volt jelen, így a szerinte aggályos szakértői vélemény tisztázását nem kísérelte meg. Érthetetlennek tartotta, hogy tanúl véleményéből a felperesi szempontból releváns megállapítások miért nem kerültek a fellebbezésbe beemelésre.

[7] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[8] A fellebbezés nem alapos.

[9] Az I.A. pont alatti kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság nem bírálta el a meg nem engedett keresetváltoztatás miatt, amellyel kapcsolatban a felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az EUB felhívott döntése miatt lehetősége volt a keresetváltoztatásra. A 2019. június 24-ei keresetváltoztatásában már hivatkozott az EUB 118/17. számú ítéletére, ami éppen azt mondja ki, hogy nem ellentétes az Irányelvvel az a nemzeti szabályozás, amely kizárja az árfolyamrésen alapuló semmisség megállapítását, feltéve, hogy e kikötés tisztességtelennek minősítése lehetővé teszi, hogy a fogyasztó olyan jogi és ténybeli helyzetbe kerüljön, mint amilyenben e kikötés nélkül lenne. Következésképpen az újonnan felhívott ítélet megegyezik az EUB korábbi gyakorlatával, azt erősíti meg, így nem alapozza meg a keresetváltoztatást. De ha tartalmától függetlenül – pusztán formálisan értékelve – ez az ítélet lehetőséget is teremtené a keresetváltoztatásra, az erre alapított kereset érdemben is alaptalan. A 2014. XXXVIII. tv. (DH1 tv.) 3. § (1) bekezdése az árfolyamrés alkalmazását tartalmazó kikötést semmisnek nyilvánította, a szerződés esetleges érvénytelenségét ezáltal kiküszöbölte

az egynemű árfolyam szerződésbe iktatásával, ráadásul ennek megfelelően az elszámolásnak is meg kellett történnie. Mindazokban a kérdésekben, amelyek jogalkotási úton rendezésre kerültek, kizárt a szerződés alanyai közötti jogvita. A bírói út hiánya pedig a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására adott volna alapot, ennek elmaradása esetén pedig a Pp. 157. § (1) bekezdése alapján a per megszüntetésének lett volna helye. Nem vitás, hogy az elsőfokú bíróság e keresetmódosítást a Pp. 146/A. § (6) bekezdése alapján külön – nem fellebbezhető – végzéssel nem utasította el, azonban az a felperes eljárási jogaira hátrányos hatással nem bírt, mivel a jogorvoslat lehetőségének kizártsága miatt formális elutasító végzés esetén sem lett volna olyan jogi eszköz, amelynek igénybevételével a felperes eredményesen vitathatta volna az elsőfokú bíróság álláspontját. Ennek következtében a sérelmezett mulasztás a per érdemére nem volt kihatással, így az ítélet hatályon kívül helyezésére sem vezethetett. Az ítéltábla pedig a meg nem engedett keresetváltoztatás tárgyában – figyelemmel a fellebbezésben foglaltakra – álláspontját a fentiekben kifejtette.

Az I.B. pont alatti kereseti kérelem vonatkozásában a Pp. 123. §-ában írt megállapítás körében rámutat az ítéltábla, hogy a bírói úton való igényérvényesítés hiányára a Pp. 528. § (2) bekezdése értelmében jogerős ítélet birtokában sem tudna hivatkozni egy ellene végrehajtási záradékkal induló végrehajtás megszüntetése iránti perben. Ha pedig peres úton érvényesíti az I. rendű alperes a követelését, akkor a perben a felperes védekezhet ezzel. Mindezek miatt a kért megállapítás nem alkalmas a felperes alperessel szembeni jogai megóvását.

[10] A másodlagos kereseti kérelem tárgyában az ítéltábla a korábbi 4.Pf.20.022/2021/8. számú végzése [22]-[26] pontjában kifejtett álláspontját fenntartja, a felperes által felhozott érvénytelenségi okot hivatalból vizsgálta. Az ítéltábla a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatának indokolásában részletezett szempontokat figyelembe véve is ismételten arra az álláspontra jutott, hogy a felperes részére adott árfolyamkockázati tájékoztatás alapján a felperes a szerződéskötést megelőzően tudomást szerezhetett a külföldi devizában való finanszírozás kockázatairól, arról, hogy ez a kockázat valós. Az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó nem csak azt vehette számításba, hogy a perbeli szerződéshez árfolyamkockázat kapcsolódik, hanem fel kellett ismernie annak lényegét, a változás mechanizmusát, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását (az árfolyamváltozás következtében változhat a törlesztő részletek összege, kötelezettségvállalása mértéke), továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az tehát korlátlan. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztő részletek forintban számított összege.

Miután a szerződés nem érvénytelen, annak jogkövetkezményei tekintetében sem kellett nyilatkoztatni a felperest, ami annál is kevésbé lett volna szükséges, mert az árfolyamkockázattal kapcsolatos jogkövetkezményekre előterjesztett már az első, megengedett keresetváltoztatásában nyilatkozott.

[11] A harmadlagos kereseti kérelem vonatkozásában a felperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az általa feltett kérdéseket nem továbbította maradéktalanul a kirendelt igazságügyi szakértő részére. Az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte a felperes által a szakértőhöz intézett egyes kérdések feltevését, ugyanis azok a perbeli jogvita eldöntése körében jelentőséggel nem bírtak. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet [57]-[58] pontjában

foglaltakkal egyetért, azt megismételni nem kívánja. Az ítéltábla a beszerzett igazságügyi szakértői véleményt aggálytalannak találta. A felperes fellebbezéséhez csatolta tanú1 mérnök-közgazdásznak a harmadlagos keresettel kapcsolatban kifejtett álláspontját. E véleményt az ítéltábla a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nem vehette figyelembe, hiszen a felperesnek az elsőfokú eljárásban lehetősége volt vitatnia a szakértői vélemény megállapításait, nem volt elzárva attól, hogy a szakértőtől eltérő véleménye alátámasztására más, szakértelemmel bíró személy segítségét vegye igénybe.

[12] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a helybenhagyta.

Az ítéltábla nem talált kellő indokot az ítélet Pp. 252.§ (2)-(3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezésére.

[13] A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperes fellebbezési eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére, melynek mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alkalmazásával mérsékelt összegben határozta meg, figyelemmel a jogi képviselő által kifejtett tényleges tevékenységre.

Budapest, 2023. október 26.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó s.k.
bíró